Floravaktarna i Skåne Rapporterar

De ovanliga – om några rosor i Skåne

Kjell-Arne Olsson & Charlotte Wigermo

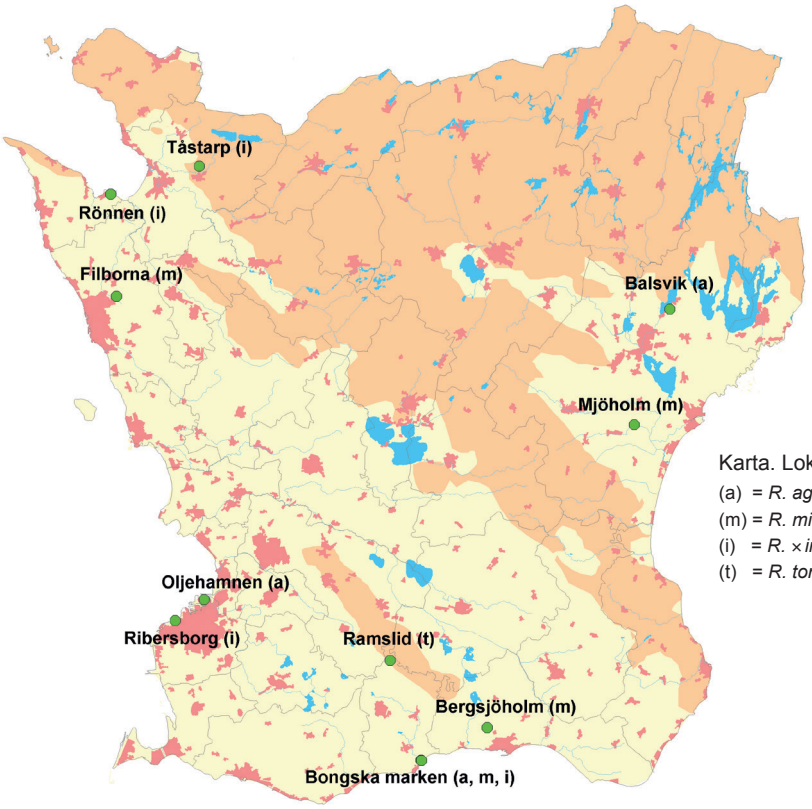

Figur 1. Sydäppelros vaktas noga av engagerade floraväktare på vallen vid Mjöholm. Rosen är den mindre busken mellan de två väktarna längs till vänster. Foto: K.-A. Olsson.

Det har snart gått två decennier sedan inventeringen för Projekt Skånes Flora avslutades. Under de femton år inventeringen pågick samlade vi in mer än 100 000 belägg. Det var nämligen en mängd taxa som det var beläggstvång på, allt för att validera fynd av svåra arter men även för att vaska fram ovanliga växer ur svåra artgrupper. Växter som den vanlige inventeraren knappast behärskade eller ens var medvetna om kunde finnas hos oss. Många av de belägg som samlades in under dessa år skickades vidare för expertgranskning runt om i Skandinavien.

Även om rosor är både stickiga och kan vara besvärliga att få i växtpressen, samlade inventerarna in många belägg av detta släkte under inventeringsåren. Varje år skickades en låda med torkade rosor till Thorsten Elfström vid Botaniska institutionen i Göteborg, som i sin tur sände vidare exemplar som behövde kontrolleras ytterligare till den tyske rosexperten Heinz Henker. Och resultaten lät inte vänta på sig! Nästan varje år när jag (KAO) fick tillbaka rosorna som blivit bestämda, fanns det något att glädjas eller förvånas över. Detta gällde framförallt några arter som var nya för landet eller Skåne eller som ansetts vara försvunna från landskapet sedan decennier tillbaka.

I det följande presenteras den aktuella statusen för fyra av dessa anmärkningsvärda rosor som idag tillhör de allra ovanligaste växterna vi har i Sverige såväl som i Norden. Tre av dem ingår i gruppen med äppeldoftande glandler på småbladens undersida och som är lika den traktvis vanliga arten äppelros *Rosa rubiginosa*. Det fjärde är en ros som är väldigt lik luddros *R. sherardii*. För närmare beskrivning av alla arter som nämns, vill vi hänvisa till tidigare artiklar om rosor i Botaniska Notiser eller LBF::s medlemsblad (se Referenser). Beträffande aktuell systematik och gällande namnskick hänvisas till avsnittet om rosor i Karlsson & Agestam 2019. Dessa artiklar kan du hitta länkar till på vår hemsida resp. >botanikportalen.se<.

Karta. Lokaler för fyra rosor i Skåne.
(a) = *R. agrestis*, åkerros
(m) = *R. micrantha*, sydäppelros
(i) = *R.* ×*inodora*, västkustros
(t) = *R. tomentosa*, filtros

Åkerros *Rosa agrestis*

I juli 1991 gjorde Torsten Nilsson, Österslöv, sitt livs fynd. I en brant i Balsviks f.d. kalkbrott, 1 kilometer söder om Östersöv, samlade han en kvist av en ros som sedermera skickades till Göteborg för bestämning. Våren 1992 kom ett brev från Torsten Elfström där han skrev att han trodde att rosen från Balsvik var *Rosa agrestis*, en ny art för Sverige. Senare fick rosen det svenska namnet åkerros i överensstämmelse med det latinska artnamnet *agrestis* (växer på åkern), det tyska *Acker-Rose* och det engelska *Field-Briar*.

Åkerros påminner om äppelros *R. rubiginosa* men har bl.a. ljust rosa–vita kronblad, smalare stiftkanal och småblad med kilformad bas. Arten är en submediterran låglandsart som har en sammanhängande utbredning med nordgräns i England, Tyskland och Polen.

Åkerros är funnen en gång tidigare i Norden. År 1904 samlades en ros vid Tjele Langsø på Jylland, som länge gick under namnet *R. inodora*, dvs. västkustros. Inte förrän i mitten av 1930-talet blev den ombestämd till åkerros. Den har därefter ihärdigt eftersökts men aldrig blivit återfunnen.

Brevet från Elfström gjorde att jag och Torsten omgående begav oss till Balsvik där vi till vår stora besvikelse kunde konstatera att rosen var försvunnen, överschaktad av jord och sten i den pågående igenfyllnaden av det gamla kalkbrottet.

Under ett besök i Skåne ville Erik Ljungstrand, Göteborg, se lokalen och tillsammans åkte vi till Balsvik i september 1992. Nära den plats där Torsten gjort sitt primärfynd, men nere på kalkbrotttsbottnen, hittade vi en annan buske som vi trodde kunde vara åkerros. Ett belägg från denna buske sändes sedermera till Heinz Henker som kunde bekräfta bestämningen till *R. agrestis*.

Figur 2. Åkerrosen blommade vackert på Bongska marken i slutet av juni i år. Foto: K.-A. Olsson.

När den kvarvarande busken upptäcktes var den drygt 2 meter hög och hade en huvudstam med en omkrets på närmare 2 decimeter. Man kan därför förmoda att den var åtskilliga decennier gammal. Marken där rosen växte var troligen opåverkad av den tidigare kalkbytningen sedan minst ett halvsekel tillbaka. Invid busken fanns en stor alm, som nyligen hade fällts. Av antalet årsringar kunde man se att trädet var närmare 70 år gammalt när det sågades ner. Trots löften från markägare att skydda rosen, fortsatte dessvärre tippningen av schaktmassor och 2006 blev det sista året som åkerrosen sågs vid Balsvik. Då var den i ett bedrövligt skick till följd av tippmassor och stora bestånd av jätteloka.

Åren efter fyndet av åkerros vid Balsvik ägnade jag många timmar åt att leta efter den på betesmarker och invid gärdsgårdar och bryn i trakten. Jag fann aldrig några fler, men fyra nya lokaler för flikros *Rosa tomentella* under åren 1992–1995 var till god tröst. Dessa fynd tycks vara de enda i nordöstra Skåne under de senaste tre decennierna. Att kolla upp om flikros finns kvar på dessa lokaler kan bli en stimulerande uppgift kommande år. Närmast finns flikrosen vid Kivik och Stenshuvud på Österlen.

Att åkerros helt i onödan försvann från Balsvik var tragiskt, men denna besvikelse mildrades i någon mån då den blivit upptäckt på ytterligare två lokaler i Skåne under den andra hälften av 1990-talet. I augusti 1995 hade Bengt Örneberg, Malmö, pressat en ros

Figur 3. Åkerros vid Balsvik. Härifrån är den tyvärr försvunnen sedan länge.
Foto: Åke Svensson.

som han samlat på ufyllnadsmark i Oljehamnen i Malmö. Denna blev under den sedvanliga genomgången av Elfström bestämd till åkerros. Moderbusken är stor och kraftig och blev genom hamnens försorg inhägnad så att den inte av misstag skulle bli skadad genom exempelvis anläggningsarbeten och transporter i området. Antalet individ av åkerros har ökat markant i närområdet. Under inventeringsarbete i hamnen kunde Bettina Ekdahl och Per Nyström räkna till omkring 30 exemplar 2022. Då åkerrosen växer i hamnen, som är ett skyddsobjekt, är lokalen mer eller mindre omöjlig att besöka som privatperson. Då är det bättre att åka till Bongska marken och leta efter rosen där.

I 1997-års packe med torkade rosor som skickades till Göteborg fanns en kollekt med två kvistar som Ulf Ryde, Lund, redan 1986 samlat på en betesmark invid Skivarpsåns utlopp i Skurups kommun, även kallad Bongska marken. Ulf hade besökt lokalen då den var den enda sentida rapporten (från 1967) om flikros *Rosa tomentella* i skåneflorans kortregister på Botaniska Museet i Lund. Någon flikros var det dock inte på arket som Thorsten Elfström fick i sin hand, utan kanske var det något ännu intressantare än flikros på arket. Dock var materialet alltför fragmentariskt för en säker bestämning, dessutom var de två grenarna så olika att de knappast kom från samma buske. Intresset var emellertid väckt och tillsammans med Jens Corneliuson åkte Thorsten till Skivarp i augusti 1998. Här samlade de in ett antal rosor som skickades vidare till Heinz Henker i Tyskland som kunde konstatera: ”Ein bemerkenswerter, wichtiger Fund sehr typischer *Rosa agrestis*”. Bland kollekterna var det inte bara åkerrosen som var ett anmärkningsvärt fynd, här fanns även två belägg av västkustros *Rosa inodora*, ny art för Skåne.

Att räkna och uppskatta antalet individ av åkerrros på Bongska marken är inte lätt bland mängden av buskar och arter av släktet. Dock tycks de vara ganska så få och i år räknade vi till fem buskar. Fler än så har aldrig noterats på lokalen.

Västkustros *Rosa inodora*

Genom Elfströms och Corneliusons exkursion till Bongska marken blev det slutligen klarlagt att västkustros är en skånsk art, även om åtminstone en av kvistarna i Rydes kollekt från 1986 högst sannolikt är denna art. Västkustros är väldigt lik åkerros men har bl.a. tätt håriga stift och bredare stiftkanal. Liksom åkerros finns västkustros endast fåtalig på Bongska marken. I år kunde vi räkna till tre ”säkra” buskar.

Bara två veckor efter besöket från Göteborg, samlade Bengt Örneberg en ros på stranden vid Ribersborg i Malmö, som även den visade sig vara västkustros. Idag är busken liten och tanig och för en tynande tillvaro. Men den finns kvar, så förutom uppfriskande bad kan man än njuta av sköna blomster vid ett besök på ”Ribban”.

Arne Broman i Munka-Ljungby var en hängiven inventerare under vår inventering för Skånes flora. Ett år efter fynden av västkustros i Skivarp och Malmö, hittade han två

Figur 4. Västkustros har ljust rosa blommor till skillnad från exempelvis äppelros. Foto: Åke Svensson.

Figur 5. På naturbetesmarken vid Rönnen har västkustros sin rikaste förekomst i Skåne. Foto: K.-A. Olsson.

rosenbuskar i Hillarps grustag i Tåstarp som även dessa visade sig vara västkustros. När grustaget några år senare skulle återställas, tog man hänsyn till de rara buskarna. År 2022 fanns det fyra individ, två stora och två små, på lokalen som numera är en liten träddunge.

År 2008 besökte Jan Kuylenstierna från Halland de strandnära betesmarkerna invid Skälderviken mellan Rönnen och Farhult. Här tog han ett belägg som Thorsten Elfström senare kunde slå fast som västkustros. Han kunde konstatera att åtskilliga 10-tals exemplar av rosen var spridd över flera hektar av den betade hagmarken. Richard Åkesson i Höganäs har därefter floraväktat lokalen noggrannt. I år kunde han räkna till omkring 100 individ av västkustros på lokalen, vilket gör den till en av de rikaste för arten i landet.

I övriga Sverige är västkustros känd från omkring 30 lokaler i några mindre områden i Bohuslän, Västergötland och norra Halland. På de flesta lokalerna är rosen mycket fåtalig. Den förekommer även sällsynt i Danmark och möjligen på en plats i Norge. Då västkustros ofta har blandats samman med framförallt tyskros *Rosa elliptica* och åkerros är dess totalutbredning dåligt känd. Dock växer den åtminstone även i Nordtyskland.

Sydäppelros *Rosa micrantha*

På en vall mellan två åkrar 1 kilometer norr om Mjöholm i Köpinge socken samlade Åke Svensson, Knislinge, en äppeldoftande ros sommaren 2000. Den kommande vintern tit-

Figur 6. Sydäppelros. Foto: Åke Svensson.

Figur 7. Sydäppelros har små men väldigt vackra blommor. Foto: Charlotte Wigemo.

tade vi tillsammans på belägget utan att bli kloka på det. Anteckningen på omslaget – *agrestis*? – visar att vi åtminstone trodde att det var något annat än vanlig äppelros. Kollekten blev som alla andra rosor skickat till Elfström som bestämde den till sydäppelros, vilket senare konfirmerades av Henker. Ett besök på lokalen visade att det nog fanns två buskar sydäppelros bland en mängd vanligare rosor.

Sydäppelros är mest lik vanlig äppelros då den liksom denna har småblad med rundad bas. Dock har den mindre och ljusare blommor (*micranthus* = småblommig), smalare stiftkanal och stift som är m.el.m. kala.

Sydäppelros finns fortfarande kvar på vallen i det som numera är en kulturbetesmark. När jag besökte lokalen i juli 2024 kunde jag bara finna en buske. En knapp meter från denna fanns det ett skott av rosen, som möjligen är resterna av ”Buske nr 2”.

Samma år samlade Åke även ett antal rosor på den numera välkända roslokalen Bongska marken vid Skivarpsåns utlopp. Bland kollekter av bl.a. åkerros fanns även två som Elfström bestämde till sydäppelros. Det är mycket möjligt att denna ros blivit funnen en gång tidigare i Skåne. På 1960-talet uppmärksam-

Figur 8. En praktfull sydäppelros på Bongska marken. Foto: Charlotte Wigemo.

mades en kolllekt på Botaniska museet i Lund som förmodligen är sydäppelros. Detta belägg samlades redan 1902 vid Hörte, som ligger ca 4 kilometer sydväst om Bongska marken. Tyvärr har bestämningen inte kunnat bekräftas.

LBF:s förre ordförande Henrik Johansson inventerade ett flertal rutor i trakten av Ystad under vår senaste landskapsinventering. I ett skogsbryn invid en grusväg i naturreservatet Bjersjöhoms ädellövskog strax norr om Ystad, hittade Henrik 2002 en ros som han förpassade till sin växtpress. När den i torkat skick kom med i den årliga försändelsen till Elfström i Göteborg, visade det sig snart att även detta belägg var sydäppelros. Året efteråt visade Henrik busken för mig. Den stod öppet i vägrenen och var högvuxen, kraftig och blommade rikligt. I år besökte vi lokalen tillsammans med dess floraväktare Kerstin Svensson, Nybrostrand. Varken rosen eller växtpatsen stod att känna igen. Några taniga skott som knappt orkat blomma eller sätta frukt var vad som återstod av den en gång så praktfulla busken, som var hårt trängd av träd och sly. En skrivelse med en bön om röjning skickades in till Länsstyrelsen som är förvaltare för reservatet. Förvaltaren ställde sig mycket positiv till förslaget och idag är lokalen röjd och ”busken” står åter fri från sly och uppväxande träd. Förhoppningsvis kommer den att återhämta sig och på nytt blomma och sätta frukt sommaren 2025.

År 2003 gjorde Arne Broman åter ett fint fynd. På en gräsbevuxen slänt på Filbornatippen i Helsingborg samlade han en ros som senare visade sig vara sydäppellros. År 2008 var tyvärr hela området täckt av ett nytt gruslager och någon ros stod inte att återfinna. Därefter har den nog inte eftersökts, men är sannolikt utgången från lokalen.

Det finns ytterligare en buske sydäppelros i Sverige. Den växer vid Lyckeby slottsruin strax utanför Karlskrona. På Artportalen figurerar ett par noteringar om arten i Halland och Västergötland. Dessa tycks dock vara ovaliderade och beaktas därför inte här. Sydäppelros är även känd från Danmark genom ett enstaka fynd i Köpenhamn 2003. Denna buske blev dock bortröjd följande år varför den troligen är försvunnen från sin danska lokal. I övrigt har sydäppelros en vidsträckt utbredning i västra, södra och centrala Europa norrut till norra Tyskland och Polen.

Filtros *Rosa tomentosa*

Filtros var länge en gäckande art i vår flora. När man gick igenom äldre insamlingar av rosor på Naturhistoriska Riksmuseet på 1990-talet visade det sig att det fanns flera kollekter av filtros från Sverige. I Öja vid Ystad samlades den 1902, i Gladsax norr om Simrishamn fanns kollekter från 1896–1906 och från Nättraby väster om Karlskrona fanns ett belägg taget 1913. En genomgång av rosmaterialet på Botaniska Museet i Göteborg 2002 visade på ytterligare två lokaler i Skåne. Filtros hade nämligen även samlats i Skurup 1902 och nära Arlöv 1914. Här fanns även ett ark från Gladsax som tagits redan 1893. På Riksmuseet fanns dessutom en insamling från Gladsax gjord så sent som 1966, som skulle kunna vara filtros. Dock var den samlad alltför tidigt och därför inte representativ. Filtros har senare eftersökts vid Gladsax men inte gått att återfinna.

Filtros är mycket lik luddros *Rosa sherardii*, men har bl.a. längre fruktskaft, stift som är nästan kala och som sitter i en förlängd, bukettlik samling. I övriga Norden är den bara känd från Danmark där den är mycket sällsynt på Själland, Jylland och Bornholm. I övrigt är filtros en sydlig låglandsart som är funnen i en stor

Figur 9. Filtros har påfallande långa fruktskaft.
Foto: Åke Svensson.

Figur 10. Filtros har en ensam tillvaro vid Ramslid.
Foto: Gerhard Kristensson.

del av Europa. I söder når den medelhavsländerna, i nordväst de Brittiska öarna och i öster området kring Svarta havet.

Under de år inventeringen för Projekt Skånes flora pågick anordnade vi varje år inventeringsläger. Sommaren 2001 var turen kommen till Skurup och jag och Gerhard Kristensson, Dalby, tog oss an en inventeringsruta högt uppe på Romeleåsen. Det var inte bara utsikten från Stenberget som var betagande, även floran i området var omväxande och trevlig.

Söder om Sydstens stora stenbrott och strax sydost om Ramslid finns en liten kuperad betesmark med små dungar av lövträd och planterad gran. Det mesta av betesmarken var tydigt kvävepåverkad med en ganska trivial flora. På en del kullar var floran dock mindre påverkad och här fanns en fin torrängsflora med arter som brokförgätmigej *Myosotis discolor*, knölsmörblomma *Ranunculus bulbosus*, revig blodrot *Potentilla anglica*, stenmåra *Galium saxatile* och jordtistel *Cirsium acaule*.

Figur 11. Blommande filtros vid Ramslid.
Foto: Åke Svensson.

Här, i kanten av en liten grandunge, stod en ensam, ca 2 meter hög ros som vi skar en kvist av och sedermera lade i växtpressen. Vilken art den håriga rosen kunde tillhöra, hade vi ingen aning om. Den torkade rosen glömdes bort och det var inte förrän det kom ett mejl från Thorsten Elfström våren 2002, som rosbusken vid Ramsid åter dök upp i minnet och medvetandet. Och det gjorde det med besked! Thorsten hade nämligen bestämt vårt belägg till filtros, en art som sedan länge betraktades som försvunnen från landet. Bestämningen hade även bekräftats av Heinz Henker i Tyskland.

År 2003 besökte jag åter betesmarken för att leta rosor, men några fler buskar av filtros kunde jag inte hitta, bara enstaka kal stenros *Rosa canina* och kal nyponros *Rosa vosagiaca*. Än idag finns filtrosen kvar och tycks vara i god kondition. Några fler exemplar av filtros har aldrig blivit funna under de drygt två decennier som förflutit sedan primärfyndet gjordes, varken i denna trakt eller annorstädes i landet. Så tillsvidare får den ensamma busken på Romeleåsen inneha den tvivelaktiga äran av att vara Sveriges ovanligaste, vilda växt.

Figur 12. På Bongska marken är trängseln svår för alla rosor.
Foto: K.-A. Olsson.

Bongska marken

Bongska marken intar en särställning som skånsk roslokal. En roskollekt samlad på 1980-talet fick två göteborgsbotanister att leta sig ner till betesmarken vid Skivarpsåns mynning i slutet av 1990-talet. Här samlade de såväl åkerros som västkustros. Dessa fynd fick många andra botanisteer att samla rosor på Bongska marken och snart upptäcktes även sydäppelros. Under de drygt 25 år som gått sedan de första kollekterna samlades, har 13–14 olika rosor noterats på lokalen, vilket med råge torde vara rekord för landet.

Det område som alla rosor växer på är ca 4 hektar stort. Här bildar rosorna, tillsammans med hagtorn och björnbär, täta bestånd utmed stengärdsgårdar och planterade rader av poppel. Även på de öppna ytorna växer det gott om rosor. På ett flygfoto från 1960 ser dessa öppna ytor ut att vara brukade åkrar, medan de på ett foto från 1975 tycks vara omvandlade till betad vall.

Hur har alla dessa rosor hamnat på Bongska marken? Att de spridit sig dit spontant verkar föga troligt, utan vi är övertygade om att de på något sätt förvildats från någon form av odling. Bongska marken har fått sitt namn efter Gustaf Bong som var en mycket aktiv entrepenör i trakten kring förra sekelskiftet. Han startade bl.a. en fisk- och konservfabrik i Abbekås. Han experimenterade med olika slag av inläggningar och hade egna grönsaksodlingar i trakten. Att han skulle vara speciellt intresserad av rosor har vi inte kunnat utröna, men tänk om han kanske ville utöka

Tabell. Giltiga och tidigare namn på rosor samlade på Bongska marken. Fyndet av fllikros är ännu inte validerat men ett belägg är samlat för granskning.

Svenskt namn	Giltigt namn	Tidigare namn
Västkustros	*Rosa × inodora*	*R. inodora*
Kal mellanros	*Rosa × subcanina*	*R. dumalis* ssp. *subcanina*
Hårig mellanros	*Rosa × subcollina*	*R. dumalis* ssp. *subcollina*
Åkerros	*Rosa agrestis*	
Hårig nyponros	*Rosa caesia*	*R. dumalis* ssp. *coriifolia*
Kal stenros	*Rosa canina*	*R. canina* ssp. *canina*
Stenros (aggregat) × äppelros	*Rosa canina* agg. × *rubiginosa*	*R. canina × rubiginosa*
Hårig stenros	*Rosa corymbifera*	*R. canina ssp. dumetorum*
Sydäppelros	*Rosa micrantha*	
Äppelros	*Rosa rubiginosa*	
Vresros	*Rosa rugosa*	
Luddros	*Rosa sherardii*	
Flikros	*Rosa tomentella*	*R. balsamica*
Kal nyponros	Rosa vosagiaca	*R. dumalis* ssp. *dumalis*

sitt konservsortiment med nyponsoppa och därför provodlade olika arter för att se om någon skulle duga för detta ändamål (såvida det inte var rosenolja och parfymer som fanns i hans entrepenörsdrömmar). Allt detta är bara spekulationer, men att det finns ett samband mellan Gustaf Bong och alla rosor på hans forna marker är vi övertygade om. Efter Gustaf Bongs bortgång 1948 såldes företaget till Blå Band (idag GB Food), Fortfarande kan man köpa Bongs köttsoppa i livsmedelshandeln och namnet lever även kvar i Bongska Huset i Abbekås, som numera är en restaurang.

Slutsatser och framtid

Åkerros, sydäppelros och filtros är alla tre klassade som Akut hotad (CR) på vår nationella rödlista, medan västkustros ”bara” klassas som Starkt hotad (EN). Sedan början av 1990-talet har dessa fyra arter blivit funna på sammanlagt 10 lokaler i Skåne. På två av dessa – Balsvik och Filbornatippen – tycks arterna vara försvunna sedan länge. Vid Mjöholm, Bergsjöholm, Ribersborg och Ramslid känner vi bara till en enda buske, i Tåstarp fyra. Med andra ord, sammanlagt mindre än tio individ fördelat på tre arter. Genom sin fåtalighet är de alla mycket utsatta och kan lätt försvinna genom ändrad markanvändning eller att de röjs bort av misstag eller oförstånd. Det är bara åkerrosen vid Oljehamnen i Malmö och västkustrosen vid Rönnen som idag har ett betryggande antal individ. Genom att det finns ett visst skydd i hamnen och att lokalen vid Rönnen är naturreservat, ser framtiden tillfredställande ut för dessa två lokaler. Detsamma gäller Bongska marken i Skurup. Från kommunens sida är man väl medveten om lokalens stora naturvärden och medel finns idag avsatta för röjningsarbeten och bete kommande år för att motverka en begynnande igenväxning. Det finns även en ambition att området i framtiden ska skyddas i form av reservat.

Bland de finaste och intressantaste fynden under inventeringen för Projekt Skånes flora 1989–2005 var utan tvekan fynden av de fyra rosarterna som beskrivits i det föregående. Det är värt att notera att alla dessa gjordes genom insamlade beläggsexemplar som skickades för expertgranskning. Sedan vår inventering avslutades för snart 20 år sedan har det bara tillkommit ett fynd från en enda lokal, nämligen upptäckten av västkustros vid Rönnen. Detta visar hur viktigt det är att samla och pressa växter som möjiggör en noggrann ganskning. Dessutom är det viktigt för framtiden att dokumentera anmärkningsvärda fynd genom att det finns pressade beläggsexemplar i något av våra offentliga herbarier.

Många rosor kan vara svåra att bestämma. De är ofta variabla och det kan vara faktorer som ex. stiftens behåring, stiftkanalens bredd och hur glandler och hår ser ut och är beskaffade, som är avgörande vid en bestämning. Foton är sällan tillräckliga för en säker bestämning, än mindre de idag så populära bestämningsapparna som finns till våra telefoner. Genom att samla och pressa rosor, ökar möjligheterna att göra uppseendeväckande fynd markant. Än finns det mycket att upptäcka i rosornas fascinerande värld!

Litteratur

Artdatabanken, SLU, Uppsala. 2024. Artfakta

Elfström, T. 2005. Rosor i Skåne. *Bot. Notiser 138:4.*

Graham, G.G. & Primavesi A.L 1993. *Roses of Great Britain and Ireland.* BSBI Handbook NO. 7.

Karlsson, T. & Agestam, M. 2019. Nytt om nordiska kärlväxter 2015–2018. *Svensk Bot. Tidskr. 113*: *1*.

Nilsson, Ö. 1967. Drawings of Scandinavian Plants 1–8 Rosa L. *Bot. Notiser 120*.

Olsson, K.-A. 1993. Åkerros, Rosa agrestis, ny för Sverige. *LBF:s Medlemsblad 1993*:*1*.

Olsson, K.-A. 1999. Om rosor vid Skivarp. *LBF:s Medlemsblad 1999:2*.

Olsson, K.-A. 2003. Fyra för landet nya vildrosor. *Bot. Notiser 136:2.*

Pedersen, A. & Gross, P. 1974. Danske Roser. *Natur og Musum 16*. Naturhistorisk Museum, Århus.

SLU Artdatabanken 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*. SLU, Uppsala.